

zaaknummer 2010 T 150

datum 3 november 2011

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klagster,
juridisch adviseur: mr. M.L.J. Bomers, advocaat te Nijmegen,

tegen:

(wijlen) **[naam]**,
geboren op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven op [datum] tot priester gewijd en benoemd tot rector
te [plaats], daarna te [plaats] en tot slot te [plaats],
vanaf [datum] met emeritaat,
overleden op [datum].

1. De procedure

Het klaagschrift, met bijlagen, werd bij Hulp en Recht ontvangen op 3 februari 2011. Op 22 maart 2011 is vervolgens bij Hulp en Recht een verweerschrift, met bijlagen, ingekomen van [naam], vicaris-generaal (Bisdom Roermond). Op 9 juni 2011 en 14 juli 2011 zijn nog aanvullende brieven, met bijlagen, van [naam] binnengekomen.

Op 5 september 2011 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de commissie was samengesteld uit de onderaan dit advies te noemen leden.

Klagster is verschenen, vergezeld van [naam], pastoraal werker, en bijgestaan door haar juridisch adviseur mr. Bomers. Zij heeft haar standpunt toegelicht. Namens aangeklaagde is verschenen [naam] en [naam], jurist van het bisdom Roermond.

2. De klacht

2.1. Klagster woonde tot haar dertiende in een klein gehucht, genaamd [plaats]. Het huis van haar familie stond tegenover het kasteel. In het kasteel bevond zich een bejaardentehuis en een kapel. Naast het bejaardentehuis bevond zich het woongedeelte van aangeklaagde, die in die tijd rector was van het tehuis.

Klagster speelde met haar zus bijna dagelijks op het grote plein voor de entree van het kasteel. Toen klagster ongeveer zeven jaar oud was (in 1946) riep aangeklaagde klagster binnen voor een snoepje. Haar zus wilde ook mee, maar dat mocht niet. Aangeklaagde ging in zijn woonkamer in een stoel zitten, nam klagster op schoot en begon eerst te wrijven op haar bovenbeen. Hij ging vervolgens steeds verder naar boven en kroop met zijn vingers in haar onderbroek. Daar begon het spel. Klagster herinnert zich nog als de dag van gisteren dat

aangeklaagde enige tijd later begon te “schudden” en haar daarna losliet. Na afloop gaf hij haar een pepermuntje en stuurde haar met een vinger op zijn mond weer weg.

Klaagster was doodsbang voor aangeklaagde. Ze begreep niets van wat er was gebeurd. Zij herinnert zich nog goed het wegrennen daarna en het nooit meer durven spelen op het voorplein.

2.2 De gevolgen van het misbruik door aangeklaagde en de angsten die haar gedurende haar hele jeugd hebben beheerst zijn onvoorstelbaar. Ze heeft een moeilijke tijd gehad. Ze wist niet hoe zij het voorval met aangeklaagde aan haar ouders moest vertellen. Zij schaamde zich hiervoor en het verwarde haar. Ze moest dagelijks mee naar de kapel waar ze aangeklaagde tegenkwam. Altijd was er de angst en de onzekerheid of het voorval zich zou herhalen. Er was niemand aan wie zij haar emoties kwijt kon en door wie zij gerustgesteld kon worden. Er was ook nergens een plek, ook niet thuis, waar ze zich kon afzonderen en waar zij zich geborgen en veilig voelde.

Op dertienjarige leeftijd is klaagster vertrokken uit [plaats]. Zij heeft kort op een kostschool gezeten, waarna ze naar de vroedvrouwenschool is gegaan. In 1956 is ze begonnen met een verpleegkundigenopleiding, die zij heeft afgerond. Ze heeft vervolgens in een aantal ziekenhuizen gewerkt.

In 1967 is klaagster getrouwd en gestopt met werken. Ze heeft drie kinderen gekregen. Vanaf 1974 is ze weer gaan werken. Eind 1989 kreeg zij, na een periode van een fusie en een intern incident, een burnout. Achteraf stelt ze vast dat ook haar ervaring van seksueel misbruik door aangeklaagde in dit verband een rol heeft gespeeld. Na twee jaar werd ze volledig arbeidsongeschikt verklaard en belandde ze in de WAO. Ze werd aanvankelijk begeleid door twee maatschappelijk werksters. In 2008 is ze, na een val, onder behandeling van een ergotherapeute gekomen. Vanaf dat moment is onderkend dat haar ervaring in haar vroege jeugd met het seksueel misbruik door aangeklaagde (nog steeds) een grote rol speelt. Zij heeft toen pas voor het eerst hierover gesproken met haar man en kinderen.

Na de hausse in de media over het seksueel misbruik binnen de katholieke kerk heeft klaagster een aandrang gevoeld om haar ervaring ook bij Hulp en Recht neer te leggen. Sinds mei 2010 is ze in behandeling bij een psycholoog en een muziek-therapeute. Ze heeft vertrouwen in haar huidige hulpverlening en wordt wekelijks begeleid. Deze hulp biedt klaagster zeker steun, maar het jeugdtrauma blijft haar tot op de dag van vandaag op ingrijpende wijze achtervolgen. Ze heeft regelmatig nachtmerries en nare dromen over het verleden. De kerk en het geloof kan zij niet met elkaar rijmen. Bovendien heeft ze weinig vertrouwen in mensen, met name in mannen, waardoor ze er niet in slaagt een band met mannen op te bouwen. Haar leven op seksueel gebied is door het seksueel misbruik verknald. Klaagster heeft veel depressies in haar leven (gehad). Er is nog steeds een nadrukkelijk verlangen naar de dood aanwezig, ondanks het mooie en liefdevolle gezin van haar en haar echtgenoot. Ze probeert haar eigenwaarde terug te vinden.

2.3 Het doel van de klacht is op de eerste plaats erkenning van het leed dat aangeklaagde haar heeft aangedaan, en de ingrijpende gevolgen hiervan voor haar, alsmede gerechtigheid.

Klaagster verzoekt de Klachtencommissie om het Bisdom Roermond te adviseren:

- a. schriftelijk te erkennen dat het seksuele misbruik heeft plaatsgevonden;
- b. schriftelijk respect en begrip te tonen voor het beschreven leed dat klaagster heeft ervaren en ervaart;
- c. schriftelijke excuses aan te bieden voor het seksueel misbruik en de ingrijpende gevolgen.

Voorts wenst klaagster een vergoeding te ontvangen van de kosten van hulpverlening, voor zover zij die kosten niet anderszins vergoed heeft gekregen.

3. Het verweer

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. [Naam] heeft in zijn verweerschrift gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagde. Daarbij zijn uit een zeer recente inventarisatie van het geheim archief een tweetal brieven naar boven gekomen, waaruit kan worden afgeleid dat aangeklaagde in aanraking is geweest met justitie. Vervolgens heeft een nader onderzoek plaatsgevonden in de archieven van justitie en politie. Gelet op de inhoud van de gevonden stukken wil het bisdom volledig tegemoet komen aan de in het klaagschrift gevraagde erkenning, respect en begrip, alsook excuses.

4. De beoordeling

4.1. Van toepassing is de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder: de Procedure). Volgens artikel 2.1 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij een ander onder dwang of in een afhankelijkheidssituatie seksuele handelingen moet uitvoeren of ondergaan, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden, waardoor de geestelijke en/of lichamelijke integriteit wordt geschonden. Onder dwang kan onder meer begrepen worden: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage.

4.2. Niet ter discussie staat dat het door klaagster gestelde feit moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 2.1 van de Regeling.

4.3 Er zijn ruim zestig jaar verstreken sedert het feit dat klaagster aangeklaagde verwijt, zich heeft voorgedaan. Door het overlijden van aangeklaagde is dit feit niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Commissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenis die klaagster schetst, heeft plaatsgevonden. De Commissie is hiervan niet alleen overtuigd geraakt door de wijze waarop en de details waarmee klaagster haar verhaal heeft verteld, maar ook door de inhoud van de overgelegde stukken die na onderzoek uit de archieven naar boven zijn gekomen. Hieruit blijkt dat aangeklaagde in [jaar] reeds was veroordeeld voor seksueel misbruik van drie (minderjarige) misdienaars. De “werkwijze” van aangeklaagde was hierbij hetzelfde als bij klaagster. Aangeklaagde heeft destijds het misbruik erkend. In [jaar] is aangeklaagde wederom in aanraking geweest met justitie.

4.4 Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik met gebruikmaking van zijn gezag door aangeklaagde hoogst kwalijk is geweest. Klaagster was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas zeven jaar oud. Door de gebeurtenis is - naast alle verdere ingrijpende gevolgen die het misbruik ook nog op latere leeftijd heeft veroorzaakt en nog steeds veroorzaakt - haar als jong kind haar enige veilige plek waar zij kon spelen ontnomen.

4.5 Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden, kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Ter zitting is gebleken dat reeds een uitvoerig - en door beide partijen als prettig ervaren - gesprek heeft plaatsgevonden tussen [naam] en klaagster, in het bijzijn van anderen. Klaagster heeft aangegeven dat dit gesprek haar heel goed heeft gedaan, mede door de invoelende wijze waarop [naam] zijn begrip en medeleven heeft getoond. Door het gesprek met [naam], de inhoud van zijn verweerschrift alsmede gelet op hetgeen ter zitting is verhandeld, is voor klaagster de zaak uitgesproken. Zij heeft ter zitting aangegeven dat de Commissie derhalve niet meer hoeft te adviseren aan het bisdom Roermond uitvoering te

geven aan de punten a. t/m c., van de conclusie in het klaagschrift. Klaagster heeft verklaard nu zelf verder te moeten werken aan het proces van verwerking van hetgeen haar in het verleden is overkomen.

Ter zitting is wel nog verzocht om vergoeding van de door klaagster gemaakte proces-/reiskosten.

4.6 De Commissie zal de Bisschop adviseren de directe proces-/reiskosten aan klaagster te vergoeden. Over eventuele overige financiële vergoedingen kan de Commissie niet adviseren, daar dit niet tot haar taak behoort. Bij een gegrondverklaring van de klacht kan een onafhankelijke commissie zich uitspreken over het bedrag van een mogelijke vergoeding. Ter informatie van klaagster merkt de Commissie op dat de Bisschoppenconferentie en de KNR een commissie hebben ingesteld, de commissie Lindenbergh, die de bisschoppen en oversten met betrekking tot schadevergoeding heeft geadviseerd, en dat binnenkort de instelling van een speciale commissie daarvoor te verwachten is.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Bisschop van Roermond de klacht gegrond te verklaren en adviseert voorts de directe proces-/reiskosten aan klaagster te vergoeden.

Dit advies is vastgesteld op 3 november 2011 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter; A.A.M. Oostveen en mr. P.A.M. Hendriks, leden, bijgestaan door mr. S.R.M.I. Roos-Bollen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Op grond van art. 16.4 van de Regeling wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Bisschop van Roermond en aan klaagster verzonden.

Op grond van art. 18.1 van de Regeling stelt de Bisschop binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klaagster schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 18.2 van de Regeling geeft de Bisschop daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 18.3 van de Regeling ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Bisschop.